

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
KISALTMALAR CETVELİ.....	5
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GEN ANALİZİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A. GEN ANALİZİ KAVRAMI.....	7
1. GEN ANALİZİ KAVRAMI	7
2. GEN ANALİZİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	11
B. GEN ANALİZİ YÖNTEMLERİ.....	15
1. FENOTİPİK ANALİZ	16
2. KROMOZOM ANALİZİ	16
3. PROTEİN KİMYASAL ANALİZ (GEN ÜRÜNÜ ANALİZİ)	17
4. DNA ANALİZİ	18
C. GEN ANALİZİ TÜRLERİ.....	21
1. GENETİK ARAŞTIRMA	21
2. GENETİK TANI.....	21
a. Doğum Öncesi (Prenatal) Tanı, Yeni Doğan Taraması ve Hastalık Teşhisi	21
b. Taşıyıcılığın Belirlenmesi.....	27
c. Adli Tıp Testleri.....	29
d. Toplum Taraması.....	30
D. GEN ANALİZLERİNİN SINIFLANDIRILMASI VE UYGULAMA ALANLARI.....	34
1. GEN ANALİZLERİNİN UYGULAMA AMAÇLARI BAKIMINDAN SINIFLANDIRILMASI	34
a. Klinik Gen Analizi.....	34
b. Araştırmaya Yönelik ve Deneysel Amaçlı Gen Analizi.....	35
2. GEN ANALİZLERİNİN UYGULAMA ALANLARI.....	37
a. İş İlişkileri Alanında Gen Analizleri.....	37

İÇİNDEKİLER

b. Sigorta Alanında Gen Analizleri.....	42
c. İlaç Endüstrisinde Gen Analizleri	49
d. Soybağının Tespitinde Gen Analizleri.....	51
e. Kriminal Olayların Aydınlatılmasında Gen Analizleri	62
E. GENETİK MÜDAHALE TÜRLERİ.....	68
1. SOMATİK (VE GERMLİNE) GEN TEDAVİSİ	68
2. GENETİK TERAPİ VE GENETİK YÜKSELTME	70
F. GEN ANALİZLERİ SONUCUNDA ELDE EDİLEN VERİLERİN KULLANIMINDAN DOĞAN YARARLAR VE SAKINCALAR	72
1. GENEL OLARAK.....	72
2. GEN ANALİZLERİ SONUCUNDA ELDE EDİLEN VERİLERİN KULLANIMINDAN DOĞAN YARARLAR	75
3. GEN ANALİZLERİ SONUCUNDA ELDE EDİLEN VERİLERİN KULLANIMINDAN DOĞAN SAKINCALAR	77

İKİNCİ BÖLÜM

HUKUKİ VE ETİK BOYUTUYLA GEN ANALİZLERİ

A. GENEL OLARAK	85
B. ETİK VE BİYOETİK KAVRAMLARI	88
1. ETİK KAVRAMI	88
2. BİYOETİK KAVRAMI	90
C. GENETİK ARAŞTIRMALARDA ETİK İLKELER	93
1. AYDINLATILMIŞ RIZA.....	95
2. KURUL DENETİMİ	96
3. MAHREMİYET	97
4. MENFAAT SAĞLAMAMA	98
D. HUKUKİ DÜZENLEMELER VE GEN ARAŞTIRMALARI	99
1. NUREMBERG İLKELERİ	99
2. HELSİNKİ DEKLARASYONU	101
3. İNSAN GENOMU VE İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ	103

İÇİNDEKİLER

4. BİYOLOJİ VE TIBBIN UYGULANMASI BAKIMINDAN İNSAN HAKLARI VE İNSAN HAYSİYETİNİN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ	105
E. GENETİK ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ DÜZENLEMELER	110
1. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	110
2. ALMAN HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	114
3. İSVİÇRE HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	118
4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDEKİ DÜZENLEMELER	120
5. TÜRK HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	125

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEN ANALİZLERİ VE HUKUKİ SORUNLAR

A. GEN ANALİZİ SONUCU ELDE EDİLEN VERİLERİN ÖZELLİKLERİ	143
1. KİMLİKSİZLEŞTİRME (ANONİM HALE GETİRME)	143
2. AYRIMCILIĞA İMKÂN YARATMA	145
B. GENETİK BİLGİLERİN AÇIKLANMASI	146
C. GENETİK BİLGİLERİN SAKLANMASI, DNA VERİLERİ VE MİLLİ DNA VERİ BANKASI KANUNU TASARISI	147
1. GENETİK BİLGİLERİN SAKLANMASI	147
2. DNA VERİLERİ VE MİLLİ DNA VERİ BANKASI KANUNU TASARISI	151
D. KİŞİLİK HAKKI VE GEN ANALİZLERİ	154
1. Kişi ve Kişilik Kavramları	154
2. Kişilik Hakkı	156
a. Kişilik Hakkı Kavramı	156
b. Kişilik Hakkının Kapsamı	160
3. GEN ANALİZLERİ YOLUYLA İHLAL EDİLEBİLECEK TEMEL KİŞİLİK DEĞERLERİ	172
a. Genel Olarak	172
b. Genetik Analizlerin Maddi Kişilik Değerleri İçerisindeki Yeri	174

İÇİNDEKİLER

c. Genetik Analizlerin Manevi Kişilik Değerleri İçerisindeki Yeri	176
4. GENETİK ANALİZ KARŞISINDA KİŞİNİN BİLİŞİMSEL GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKI	183
a. Genel Olarak	183
b. Kişinin Bilme Hakkı	186
c. Kişinin Bilmeme Hakkı	190
5. GENETİK TEDAVİDE HASTANIN MAHREMİYET HAKKI	197
a. Kavram	197
b. Hastanın Mahremiyetinin Korunması	199
c. Hastaya Ait Bilgilerin Açıklanabileceği Haller	205
d. Biyolojik Örneklerin ve Genetik Verilerin Saklanması	208
E. TIBBİ GEN ANALİZLERİNDE HUKUKA UYGUNLUK SEBEPLERİ VE SORUNLAR	212
1. TIBBİ GEN ANALİZLERİNDE HUKUKA UYGUNLUK SEBEPLERİ	212
2. TIBBİ GEN ANALİZLERİNDE RIZA	216
a. Aydınlatılmış Rıza Kavramı	222
b. Rızanın Şekli	234
c. Rızanın Geri Alınması	238
d. Küçük ve Kısıtlılar ile Ayırtım Gücü Bulunmayanlarda Rıza Sorunu	239
F. KİŞİSEL VERİ OLARAK GEN ANALİZLERİ VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA DEĞERLENDİRMELER	247
1. KİŞİSEL VERİ KAVRAMI	247
a. Hassas Kişisel Veriler	252
b. Hassas Olmayan Kişisel Veriler	254
2. GEN VE GEN ANALİZİ SONUÇLARININ KİŞİSEL VERİ OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	255
SONUÇ	257
KAYNAKÇA	265